

למעשה

הרב עובדיה דהן שליט"א

יו"ר המועצה הדתית אשדוד ורב בית הכנסת הניכי הישיבות –
"בית יוסף" קרית פוניבו

"בחדש הראשון" (ט' - א') "פרשה שבראש הספר לא נאמרה עד אייר למדת שאין מוקדם ומאוחר בתורה. ולמה לא פתח בזו, מפני שהוא גנותן של ישראל, שכל ארבעים שנה שהיו במדבר לא הקריבו אלא פסח זה בלבד". [רש"י] צ"ב. מהו הרווח בזה שהעמדנו את הפרשה באיחור כלשהו, הלא סוף סוף שתי הפרשיות ילמדו על ידינו והגנות תתגלה, אם לא בתחילה אז קצת לאחר מכן, מהו הרווח בזה?

אלא מבאר רבי ירוחם ליוואויץ זצ"ל משגיח ישיבת מיר, מזה נלמד עד כמה דקדקה התורה בכבוד הבריות, שגם אם צריך לכתוב גנות, צריך להשתדל להקטין אותו ולדחות אותו, גם אם הדחיה קטנה כחוט השערה כבר דבר גדול הוא, שהרי טבעו של אדם הוא שכל שקרוב הוא לתחילת הספר, הוא לומד אותו יותר בעיון, ולכן דוחה התורה ומאחרת מעט כתיבת פרשה זו כדי לשמור ככל שניתן על כבוד ישראל ולא לדבר בגנותן.

מאמר מרכזי הרב פנחס זרביב

האם צריך לראות את חסדי ה' גם בדברים הרעים שנעשים לנו

ויהי העם כמתאווננים רע בעיני ה' וישמע ה' ויחר אפו (פרק יא א)
כתב הרב דב יפה בספרו זצ"ל בספרו לעבדך באמת (עמ' קעג) בספר בראשית מובא (פרק מז ח ט) שבשעה שפגש פרעה את יעקב אבינו שאל אותו: 'כמה ימי שני חייד', והשיב לו יעקב ימי שני מגורי שלשים ומעט שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי'.

המפרשים שואלים, מה ראה יעקב אבינו לספר לפרעה איך היו שנות חייו, הלא השאלה שפרעה שאל אותו הייתה 'כמה ימי שני חייד'? והרמב"ן מוסיף לשאול 'מה מוסר הוא שיתאוון אל המלך'?

אומר הרמב"ן שביעקב אבינו זרקה שיבה והיה נראה זקן מאד, ופרעה תמה על זקנתו כי רוב אנשי זמנו לא האריכו ימים כל כך, ולכן שאל לו 'כמה ימי שני חייד', כי לא ראיתי זקן כמוך בכל מלכותי. וענה יעקב את פרעה כי ימיו שלוששים ומאת שנה, אבל מפני היותם רעים בעמל ואנחה, זרקה בו שיבה ונראה זקן מאד.

והנה, חז"ל אומרים ששלושת האבות הקדושים היו צריכים לחיות מאה שמונים שנה, כפי השנים שחי יצחק אבינו. אלא שלאברהם הוריד הקב"ה חמש שנים משנותיו, כדי שיפטר מן העולם בשיבה טובה ולא יראה את עשיו יוצא לתרבות רעה, וליעקב הוריד הקב"ה שלושים ושלוש שנה לפי שאמר יעקב לפרעה "מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי".

המדרש מביא שבשעה שאמר יעקב לפרעה "מעט ורעים היו ימי שני חיי", אמר לו הקב"ה, "אני מילטתי אותך מלבו ועשיו, והחזרתי לך את דינה וגם את יוסף, ואתה מתרעם על חייד שהם מעט ורעים, חייד שמניין תיבות שיש מוויאמר פרעה: עד 'בימי מגוריהם', יחסרו משנותיך שלא תחיה כיצחק אביך".

נתבונן: דברי יעקב לא נאמרו מתוך רצון להתאוון על הרעות שפקדו את חייו, אלא כתשובה לתמיחתו של פרעה על כי לא ראה זקן כמוהו בכל מלכותו, ואף על פי כן נענש יעקב על דבריו אלו, ובגללם החסירו לו שלושים ושלוש שנות חיים.

אין זאת אלא שלגודל מעלתו של יעקב נחשב לו לחטא מה שאמר דברים שהיה מונח בהם משמעות של תרעומת.

אמנם כשנדקדק היטב בדברי המדרש נראה שיש בהם עומק נוסף.

הטענה על יעקב אבינו הייתה שעל אותם דברים שיעקב הגדרים "רעים", היה עליו להסתכל בעיקר על חסדי ה' שנעשו עמו באותם דברים. אמר לו הקב"ה: אמנם מצבך אצל לבן היה "הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני", ואעפ"כ לא היה לך להתרעם, כי סוף סוף הצלתי אותך ממנו. אמת הוא שעשיו אחיך ביקש להורגה אבל סו"ם מילטתי אותך מפני רדיפתו ועליך להודות על כך. דינה אמנם נלקחה על ידי שכם, אבל אני החזרתי לך. יוסף נלקח ממך למשך עשרים ושניים שנה, אבל לבסוף החזרתי אותו אליה והיה לך להודות ולא להתרעם.

המשך בעמוד הבא

מזל טוב לידידנו העומד לימיננו בלב ובנפש הרב עובדיה דהן שליט"א לרגל אירוסיו בנו

המשך מעמוד קודם

[א.ה. פנחס זרביב ויש לי להרחיב בזה ולהוסיף מה שהקשה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, דמנין התיבות בפסוק זה אינו אלא כ"ה, ככתוב ויאמר יעקב פרעה, ימי שני מגורי שלושים ומאת שנה, מעט ורעים היו ימי שני חיי, ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי בימי מגוריהם, ומדוע הורידו לו ל"ג שנה, הוא מותיב לה והוא מפרק לה, שנענש גם על מה שנאמר תחילה (פסוק ח) ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חייך, שהן עוד שמונה תיבות [ומה שכתב ב'דעת זקנים' מן 'ויאמר' עד 'בימי מגוריהם' קאי על 'ויאמר' הראשון], והיינו טעמא, כי חזותו גרמה לפרעה לשאול 'כמה ימי שני חייך', פירוש שהיסורים והצרות שעברו עליו גרמו לו להיראות זקן ושבע ימים, ולפי דרגתו הרמה נחשב זה לפגם כי היה עליו לקבל הכל בשמחה ושלא יהא ניכר עליו שעבר תלאות רבות בימי חייו, ומשום הכי נענש אף על תיבות אלו [והגם שאין לנו שמוץ של השגה בקדושת יעקב שלימתא. אך כתבה כן התורה כדי ללמדנו חיזוק ומוסר בענין זה]

ועוד יש להרחיב בזה שהנה כאשר נתבונן, שהרי זה עצמו נס שעשו הצדיק הסכים לחכות עד שיקרבו ימי אבל אבי ואהרבה את אחי, ולא הרגו מיד, ואמר לאבא שחיה רעה טרפתו וכמו שאמרו אחי יוסף חיה רעה אכלתהו וכ"ש עשו שהיה רשע ורוצח שיאמר דבר כזה, רק שחסד ה' סיבב שהוא יחשוב כך כדי שיעקב אבינו יצלל.

ולא עוד אלא שאח"כ בפרשת וישלח ביקש להורגו וה' הצילו שנכמרו רחמיו עליו ועוד יש להרחיב בזה. וכן בזמן שהותו אצל לבן שמבואר בהגדה ארמו אובד אבי שלבן ביקש לעקור את הכל, וה' לא די שהצילו מידו אלא ה' גם הוציא ממנו את בנותיו ונתנם לנשים ליעקב ולא עוד אלא שיעקב התעשר ממנו.

וכן דינה נלקחה על ידי שכס אבל לבסוף הוא החזיר אותה, ולא הרגוה או השאירו אותה אצלה כ"ב שנה כמו שהיה אצל יוסף. וכן יוסף מה שחזר ולא נעלם לגמרי כמו שיש הרבה שלא מוציאים אותם כלל גם זה הוא מחסד ה' עליו, כללו של דבר בכל דבר האדם יכול לראות אם הוא ירצה את יד ה'. ע"כ].

לקח גדול יש לנו ללמוד מהדברים. ברוך ה' יש לנו האפשרות לשבת וללמוד בשלווה, ואעפ"י כ' לפעמים מתרעמים אנו כאילו היינו אומללים. אין זו הדרך הישרה, להתעלם מחסדי ה' ולהתמרמר על אותם דברים שלא מתנהלים כפי רצוננו.

אם אדם יעשה חשבון מה חסר לו לעומת מה שיש לו, מה שחסר יתבטל בשישים כפול שישים לעומת היש. אם יעקב נענש על התרעומת למרות שהיא הייתה על צרות אמתיות, ק"ו שאין לנו להתרעם כאשר יש לנו ב"ה ידיים, רגליים, עיניים, לחם לאכול ובגד ללבוש, ואפשרות ללמוד תורה ולקיים מצוות.

וכדי שלא נשכח את חסדי הקב"ה עמנו תקנו חז"ל לברך מאה ברכות בכל יום, שכאשר נאמר אותן בהתבוננות וכוונה הראויה, הן יזכירו לנו את חסדי ה' המקיפים אותנו בכל עת, ערב ובוקר וצהריים.

מידה טובה מרובה ממידת פורענות חמש מאות פעם. אם העונש על תרעומת הוא כה גדול כמה גדול, הוא השכר על מי שחי חיים של הודאה לקב"ה על רוב חסדיו!

ויש להוסיף מש"כ הרב יוסף פלונצ'ק שליט"א (הו"ד במשנתה של תורה בהעלותך תשע"ד) בפרשה הבאה נקרא על חטא המרגלים שתמצית חטאם היה, לא בפעולתם שיכלה בכוונה טובה להיחשב כפעולה טובה ונכונה, כי אם בכוונתם הרעה שגרמה להם להפוך את הפעולה למעשה מרידה בהשם יתברך רח"ל. (עפ"י הרמב"ן עיי"ש)

והתמיהה הגדולה: היתכן שאנשים חשובים כ"כ גיעו עד שפל המדרגה? אכן, בפרשת דברים מובא ההסבר על תמיהתנו: "ותרגנו באוהליכם" ותאמרו בשנאת ה' וכו' וכתב השערי תשובה (שער ג' ס' רל"א) "החלק השישי נרגן, אמר שלמה המלך ע"ה דברי נרגן כמתלהמים והם ירדו חדרי בטן, פירוש הנרגן הוא האיש אשר דרכו וחוקו להתאונן ולהתרעם, וימצא תנאות על חברו תמיד, על מעשיו ועל דבריו, ופעמים רבות הנרגן כפוי טובה, גם יחשבה לרעה וישיב רעה תחת טובה ופעמים רבות יחשוב על חסדי ה' כי הם לנקם ושלם, כענין שנאמר ותרגנו באוהליכם ותאמרו בשנאת ה' אותנו הוציאנו וכו' עיי"כ התרחק מדרך הנרגנים כי נתיבותיהם עקשו להם כל דורך בה לא ידע שלום, ולדון לכף זכות למד לשונך והיה צדק אזור מותניך".

זו רעתו של הנרגן. וכיצד האדם בא לידי נרגנות, ע"י הגאווה והמחשבה שהכל מגיע לו, ובתרגום רבי יונתן בן עוזיאל על הפסוק ויקרא משה להושע בן נון אומר, "וכד חמא משה עונותיה קרא משה" דהיינו שכשאדם עניו הוא אינו חושב שמגיע לו ואינו בא לידי נרגנות. רק הגאווה היא גורמת לו לחשוב שמגיע לו הכל ומובילה את האדם לנרגנות עד אשר אין הקב"ה יכול לישב במחיצתו. כאשר באתי להעלות במספר מיילים את דמותו הענקית של מוריני ורבינו ראש הישיבה זצ"ל (-הרב דוד יצחק מן זצ"ל) אשר נסתלק מעמנו לפני שנתיים [וככול שעובר זמן והמרחק גדל כך רואים את דמותו הענקית יותר ויותר כדוגמת אדם העומד על יד מגדל גבוה שכלל שמתרחקים רואים את גובהו] אין הגדרה קולעת יותר מאשר "עבד ה'" במלוא מובן המילה ועבד משמעו. עניו כעבד אשר אין לו כלום משלו וכל מה שיש לו הוא מאדונו, ואדונו אינו חייב לו כלום.

אפילו פעולות אשר היו צריכות להעשות בתפקידו כראש ישיבה כאשר צריך להעמיד ולעמוד ללא חת, היו נעשים מתוך ענוה והתבטלות בפני קונו וכהרגשת עבד שצריך לעשות רצון קונו או אז גם הדברים הנ"ל מקבלים תוקף של ענוה ולא תוקף של שלטון רק מחשבה אחת להם: מהו רצון קוני. זכורני,

כאשר התמנית לתפקידי בישיבה, ניגש אלי בחור צעיר ובפיו בקשה, שהוא רוצה לשמוע שידוכים, ומה דעתי?. ענית לו שלפני שאומר את דעתי אני מוכרח לשאול את רה"י מה המדיניות בישיבה שבחור צעיר ישמע שידוכים ויתארם, מפני שזה עלול להזיק לישיבה. ניגשתי לרה"י וצ"ל ושאלתי מה דעתו בסוגיא זו. הוא התבונן בי בעיני הפקחיות ושאל: ומה הרבש"ע היה אומר בשאלה זו? ענית לו: איני יודע. יתכן שאם הבחור מרגיש שהוא צריך להתחתן אז אולי באמת הוא צריך, איני יודע. ורה"י מתבונן בי ואומר א"כ מה אתה שואל הרי אתה לבדך אומר שיתכן שאם הוא מרגיש כך אז הרבש"ע היה אומר לו לעשות כך. אז איך אתה רוצה שאני אגיד אחרת. וכי היש יבה היא אחוזה פרטית של רה"י?

ואז אמר לי: דע לך ישיבה אינה אחוזה פרטית של רה"י ושל הצוות בה. "ישיבה" פרושו להעביר את רצון ה' לדור הבא ולהעמיד אותם לעשות רצון קונם. ותו לא. והוסיף ואמר: דע לך שמזמן גמרנו לחשוב על עצמנו. ובכל דבר שמגיע לידי הכרעה אני חושב מה הרבש"ע היה אומר ולא חושב איזו תועלת יצא לישיבה, כי ישיבה לא עומדת בפני עצמה אלא מנחילה את רצונו יתברך לבאים בשעריה. וע"כ מנאן ולהבא אינך צריך לשאול אותי אלא תשאל את עצמך מהו רצון ה' וכך תעשה. כך דרכו של אדם גדול: בעבודת גמורה לפני ה', ובענוה מושלמת.

אסיים בדבריו של מוריניו רה"י אשר משקפים כ"כ את אומרם. באחת ההזדמנויות שאלתי אותו על אירוע שהיה, ואמר לי, כך: כתוב בפרשת בלק "נאום הגבר שטום העין" וכתב רש"י: "ורבותינו אמרו לפי שאמר ומי ספר את רובע ישראל שהקב"ה יושב ומונה וכו' מתי תבוא טיפה שנוגד הצדיק ממנה אמר בליבו מי שהוא קדוש ומשרתיו קדושים יסתכל בדברים הללו, ועל דבר זה נסמית עינו של בלעם ולמדנו שהיה סומא באחת מעיניו, שאלני רה"י וצ"ל: מדוע נענש דוקא בעינו? הרי לא חטא בעין הרי חטא או במחשבות הלב או בדיבור הפה? וענה כך: מה ההבדל בין ראייה בעין אחת לראיה בשתי עיניים? הרי גם בעין אחת רואים ומדוע יש צורך בשניים? אלא שאדם הרואה בעין אחת רואה טווח מאוד צר ושתי עיניים נותנים לו מרחב ועומק ראייה, בא בלעם ויכל להסתכל בראיה רחבה ולומר בהתפעלות איך הקב"ה יושב ומשיגה ומגדל את עם ישראל, והוא בחר להסתכל בראיה צרה כ"כ ולומר איך נסתכל בדברים הללו, דהיינו שבלעם בחר בראיה כ"כ צרה מספיק לו עין אחת, שתי עיניים הן דבר מיותר לאדם הרואה בראיה כ"כ צרה. הגה עתה כמה חסרנו את הראיה הרחבה ואת עומק הראיה מתוך ענוה והתבטלות "כעבדא קמי מריה" כפשוטו! מוטל עלינו לנסות וללמוד מדרכיו ומהנהגתו המופלאה יהיו הדברים לחיזוק לעילוי נשמתו כמו שכתוב ונתת לך מהלכים בין העומדים האלה, שאמנם בשמים אדם נמצא בגדר עומד אך כאשר בניו או תלמידיו ממשכים את דרכו, הרי הוא במצב של מהלך... ובזה יהיה לנו לנחמה על חסרונו.

אם היו מספרים לאדם שחי לפני לא הרבה זמן (משהו כמו שבעים שנה) שיבוא יום ותהיה מן קופסא כזו שמי שיש לו בגדים מלוכלכים יכול להכניס אותם לשם ובלחיצת כפתור חיש קל הם יהיו נקיים, הוא לא היה מאמין, זהו! לא צריך ללכת יותר לנהר, נגמרו השפשופים, אין יותר סחיבות בגדים מהבית החוצה וימי כביסה מרוכזים, אין יותר כאבי גב וכאבי זרועות איזה אושר איזה תענוג ממש גן עדן. אם היינו מספרים לו שיבוא יום, והוא יוכל לגשת לקיר ביתו להזיז איזה חתיכת ברזל קטנה (ומעוצבת) ויהיו לו מים זורמים, ולא רק זה אם רק ירצה מאותו צינור יצאו גם מים חמים בשפע זהו! כבר לא הולכים לבאר לשאוב מים באמצע הלילה הקר, לא צריך להכין עצים לחימום המים לא צריך לסבול את ריח העשן והפיח המיתמר בשעה שמחממים את המים מה יכול להיות טוב יותר! מעין עולם הבא! אם היינו מספרים לו איך ייראו החיים של הדור הבא (אולי אפילו של הבן שלו) עם כל הנוחיות וכל פלאי הטכנולוגיה והמדע שיהיו בעוד זמן לא רב הוא היה עומד ומשתומם לנוכח ההבדל העצום שבין חיינו הקשים והמיוסרים לבין חיינו הנוחים המשושפעים בכל מיני אמצעים להקל ולהקל מעלינו עם שלל פתרונות יצירתיים ומתוחכמים ולדוגמאות אין סוף ממש. הוא אפילו היה חושב שמי שנראה כך או מתנהג כך הוא כנראה איזה בן של מלך או קרוב של משפחת האצולה, ואצלנו מדובר על מציאות יומיומית ומי שאין לו תנאים פשוטים אלו נחשב בעינינו לאדם שאינו מן הישוב!!! אז אפשר לומר שאנחנו חיים בגן עדן? את זה ישאל כל אחד את עצמו! איך אני מרגיש ביחס לחיים שלי, ביחס למה שיש לי, למה שקיבלתי, למה שעובר עלי ולצערנו הרב לא כולם מרגישים בגן עדן! ולמה? כי זה נכון שיש לי בבית מכונה שמכבסת אבל גם לשכן שלי יש כזו מכונה! זה נכון שיש לי בבית ברז ומים זורמים אבל גם לשכן שלי יש כזה דבר! זה נכון שיש לי כל מיני דברים טובים, אבל מה זה שווה לי אם גם לשכן שלי יש כזה דבר?! אם הייתי היחיד בעולם שיש לו כזה דבר, אז הייתי מרגיש גן עדן אבל אם לכולם יש, מה הגן עדן בזה ואני עומד ומשתאה איך יכול להיות שבגלל שלשכן שלי טוב אז הגן עדן שלי כבר לא גן עדן! מה, גן עדן

בשבילי זאת אומרת שהשני חייב להיות בגיהנם? מה אכפת לי שגם לחבר שלי טוב בחיים וגם הוא איתי כאן בגן עדן? וחוץ מזה, נניח שאני כבר בגן עדן ואני יושב בין הצדיקים ונהנה מזוי השכינה ויש לי עטרה בראשי ומלאכים צולים לי בשר והכל נפלא! ובמקרה פתאום עבר שם איזה יתוש קטן ועקץ אותי, אז מה אז עכשיו אני לא בגן עדן? הרי גם אז אני בגן עדן וברור לי שעקיצה קטנה לא יכולה להוציא אותי מגן עדן! ואם פתאום המלאכים מפסיקים לצלות לי בשר אז זהו אני יותר לא בגן עדן? ודאי שלא! גם אם הם לא צולים לי בשר זה לא יוציא אותי מהגן עדן! ואם פתאום ח"ו תיפול לי העטרה מהראש אז אני כבר לא בגן עדן? כלומר גם בגן עדן לא תמיד הכל מושלם אז מה? אז זה לא גן עדן?! אדם צריך לשאול את עצמו איפה פחות או יותר נגמר הגן עדן, בדרך כלל גן עדן נגמר באזור של גיהנם, כלומר אם זה עדיין לא גיהנם אז אתה בגן עדן!!! ומי שחי ככה, פשוט מתענג על כל יום שד"י יתברך נותן לו מחדש, הוא יכול לשמוח במה שיש לו, במה שאין לו, בהכל, כי זה לא משנה מה המצב, הוא בגן עדן!!! והיה אם ישאלוך " מה שלומך" אמור מיד: "פשוט גן עדן!"

הסיפור דלהלן נשלח למכון ז'וי העמודים מאת בעלי המעשה, בני משפחה מידידי כולל 'בית דוד' בארה"ב. לפני כמה חודשים, הם מספרים, נודע לנו על כמה בנינים באחת המדינות בארה"ב, שבכולם יש יחד חמש מאות דירות להשכרה, העומדים למכירה. החלטנו, כל האחים והאחיות למשפחה (לבקשתם, לא נפרסם את שמם) להשקיע בקניית הבנינים, תוך מחשבה שהדירות המושכרות יביאו לנו בהמשך הכנסה גדולה. אחד מבני המשפחה, בן של אחד האחים, לקח על עצמו לברר היטב אודות הבנינים, אם הם באמת רווחיים, וגם נתנו לו יפוי כח לנהל את המשא ומתן מול המוכר. הוא עבד קשה עבור כולנו, והגיע למסקנה שאכן העסקא מאוד משתלמת וכדאי לקנות את הבנינים.

הוא סיכם עם המתווך את כל פרטי העסקא, והגיע עמו להבנה שאם נזכה – כלומר, אם ההצעה שלנו תגיע לידי גמר – אנחנו ניתן רבע מיליון דולר, ואת שאר הכסף נקח כהלוואה מהבנק. והיה אם הבנק מאשר את ההלוואה, הרי שהבנינים שלנו, ואם ההלוואה לא מאושרת, אנחנו מפסידים את הסכום הראשוני שנתנו – רבע מיליון דולר. המשא ומתן התחיל. המתווך סיפר לאחיין שלנו שיש לו הרבה הצעות, וההצעה האחרונה שקיבל היא בסכום מסוים. אחיין שמע ואמר שאם כן הוא מציע עוד חצי מיליון דולר על הסכום שהציע קודם, והמתווך נתן לו להבין שאכן לפי הצעת-המחיר הזאת הבנינים בעזרת השם ימכרו לנו.

אך להפתעתו, לאחר כמה ימים התקשר אליו המתווך ואמר לו: הבנינים נמכרו, אבל לא לכם אלא למישהו אחר... כמובן, אחיין שלנו היה מאוד מאוכזב, ורצה להעיר למתווך על כך, שהרי הוא סיכם עמו על סגירת העסקא. וגם אם מישהו אחר הציע גבוהה יותר, היה המתווך צריך להתקשר אליו והוא היה מוסיף על הסכום. אבל אחיין שלנו שתק ולא אמר לו כלום.

איך קיבל את הכוחות לשתוק? ובכן, אחיין הזה קיבל על עצמו לפני כמה שנים, שעל כל דבר שקורה, בין הוא רואה בזה מיד את הטובה, ובין אם הוא לא רואה – הוא מודה להשי"ת, וכמו שאמרו חז"ל חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה.

וכך, לאחר שסיים את השיחה עם המתווך, כשישמע ממנו את הבשורה שהם לא זכו בקניית המבנים, הוא טלפן לגיסו, שגם הוא השקיע הרבה זמן וכוחות בעסקא הזו, וכשגיסו הרים את הטלפון, אמר לו: "צריך לעשות לחיים...!"

"נו, זכינו?" שאל הגיס.

"לא", השיב.

"אז למה צריך לעשות לחיים?"

השיב לו אחיין: "כי לא זכינו! ומסתמא זה לטובתנו שלא נזכה, למרות שאנו לא רואים כעת למה זה טוב עבורנו. לכן גם על כך שלא זכינו יש לעשות לחיים, כי הכל לטובה." לאחר כמה שבועות התחיל הנגיד להכות חזק במדינות ארה"ב. הבנקים החלו להדק את החגורה ולצמצם את האפשרות לקחת הלוואות. מסתמא אם היינו זוכים, רבים הסיכויים

שלא היינו יכולים ללוות את יתרת התשלום מהבנק, ואז לא רק שלא היינו זוכים בבנינים – אלא גם היינו מפסידים את הסכום הראשוני של רבע מיליון הדולר. במסיבה שעשו לאחר מכן על האי הזכיה, קם אחיין ואמר תודה להשם יתברך, ואמר שהוא ממליץ לכולם לאמץ הנהגה זו, להודות להשי"ת על כל פעולה. כי פעמים שאנו זוכים לראות מה שהקב"ה מתכנן, ופעמים שאנו לא רואים, אבל תמיד הכל מאת ה' וצריך להודות לו. בסיפור הזה, זכינו לראות החסד של ה' בגלוי, אבל באמת תמיד אנו צריכים להודות לו, גם אם בסוף לא זכינו לראות.

במערכת ז'וי העמודים מוסיפים, כי לאחר כמה ימים משליחת הסיפור, אמר אחד האחים שאולי לא כדאי לפרסמו, כי נודע לו שהיו כמה אנשים במצבים דומים, שכן השקיעו בקניית בנינים, והפסידו את הסכום הראשוני משום שלא הצליחו לקבל הלוואה מהבנק, ואולי פרסום הסיפור יגרום להם עגמות נפש, על שהם לא זכו לסייעתא דשמיא כמוהם להציל את ממונם.

אולם הגר"י זילברשטיין שליט"א השיב לו כי אדרבה, הסיפור הזה יחזק אותם, כי יראו שהכל מתוכנן מהשי"ת, והראיה – שאת ממונכם הקב"ה כן הציל. וא"כ, אמנם אין אנו יודעים חשבונות שמים, אבל בכל זאת עליהם להתחזק באמונה ובבטחון בהשי"ת מכל סיפור שרואים בו שהשי"ת שומר עלינו ועל ממוננו, מתוך אהבה, ואם בכל זאת השי"ת החליט שהם צריכים לאבד את ממונם, מסתמא שהכל לטובה, ומי יודע שאולי הקב"ה הציל אותם ממות לחיים בזכות איבוד ממונם, וכמו שאמרו חז"ל (פסחים דף ק"ח ע"א) שהקב"ה לוקח לעשיר את פרתו ככפרה כדי להצילו. וגם על זה יש לומר בקול רם "הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו." (מתוך קובץ גיליונות, בשינויים קלים)

"החיים מלאים בסיפורים אמיתיים של בני אדם שהשבו שקורה להם משהו רע ובעצם קרה להם משהו טוב"

ויש להוסיף מש"כ הרב חיים ולדר (הו"ד במגזין 'במה' פר' במדבר תש"פ) לחבר שלי נכנס עכבר לתוך הבית. ברגע שזה קרה נכנס הבית לכוננות. החדר נחסם, הוצבו מלכודות, אך העכבר, כך מסתבר, היה פיקח וערמומי ונמנע מלהילכד.

עבר יום, עברו יומיים, ויועצי עכברים בכירים טענו בפני חברי כי מן הסתם העכבר הסתלק כלעומת שבא, והבית יכול לשוב למתכונת רגילה. כך היה, אלא ששבוע לאחר מכן נראה שוב העכבר חולף באותו חדר, ושוב נכנס הבית לכוננות.

הפעם הוזמן לוכד עכברים מקצועי שעשה הערכה פסיכולוגית על תנועותיו של העכבר, ולאחר מכן הניח רעל עכברים מוחץ לבית ומלכודות בתוכו, וכולם קיוו לטוב. ובאמת, יום לאחר מכן נלכד העכבר באחת המלכודות.

כדי להבין מה הפשט "מלכודת", צריך להבהיר שבסך הכול מדובר בפיסת קרטון המרוחה בדבק, עליה מניחים פיסות גבינה צהובה, וכשעכבר מתפתה לטעום הוא נדבק למשטח. וכאן ניצבה בפני חברי בעיה נוספת. מה עושים כעת? לפניו משטח ועליו עכברון קטנטן, חי עד מאוד, רק לא יכול לזוז, למרות שהוא מאוד מנסה וציוציו מכמירים את הלב. בן אדם מן היישוב לא יכול להתקרב לדבר הזה.

לאחר

מחשבה ארוכה, הוא נמל תרסים הדברה לזוחלים הקיים בכל בית והחל להמטיר על העכבר. לא תאמינו מה קרה... מסתבר שלחומר ההדברה לא היה שום השפעה על העכבר, מצד שני... הוא המיס את הדבק... והעכבר נמלט על נפשו... מול של עכבר!

* החיים מלאים בסיפורים אמיתיים של בני אדם שחשבו שקורה להם משהו רע ובעצם קרה להם משהו טוב. אחד הסיפורים הידועים הוא של פליטים מגרמניה שהצליחו להשיג ספינה שתבטיח אותם לאוסטרליה. בדרך בזה הצוות את רכושם והשליך את כל הציוד שלהם הימה. מה שכאב לנוסעים היהודים במיוחד היה ספרי קודש יקרים שנאלצו להשליך בכמויות. מה שקרה בהמשך היה, שצוללת גרמנית ביקשה להטביע את הספינה. הם שלחו טורפדו שהחטיא, ובדרך לטורפדו השני הציצו בפריסקופ וראו ספרים הכתובים בשפה הגרמנית. הם דווחו למפקדה על כך וזו הורתה להם להסתלק, מתוך מחשבה שמדובר בנוסעים גרמניים. סיפור נוסף הוא סיפורו של ארזי שמואליאן שפורסם במגזין "קמפינה". צנחן שאיבד את כף ידו במהלך צניחה, קיבל מהצבא רכב עם הגה מיוחד שאפשר לו לעשות סיבוב מלא בהזזה קלילה של ההגה. יום אחד בנסעו עם משפחתו בשטחים בכביש צר, חסמו את הכביש שני רכבים ולעבר מכונית המשפחה נפתחה אש צולבת. בתנאים הרגילים לא היה להם סיכוי לשרוד. היה זה בתקופה בה בכל שבוע נהרגו משפחות שלמות בדרך זו... אבל לארזי שמואליאן היתה אפשרות לעשות פרסה בשניות... והוא ומשפחתו ניצלו. אז הוא אמנם איבד כף יד, אך הרוויח שנים לאחר מכן בסיעתא דשמיא את חייו וחיי משפחתו.

* יהודים מאמינים בני מאמינים אחרים וידעים כי גורלו של כל יצור בטבע האנושי נגזר מלמעלה, ובעצם גורלה של כל האנושות. וככל זאת, בני אדם, בעיקר חסרי אמונה וביטחון, סבורים שיש בידם לקבוע גורלות. הם טוענים. אמנם יש להם בחירה לגבי מעשיהם, לפעול בדרך טובה או רעה, אך לגבי תוצאת הדברים, הכל נגזר מלמעלה, ובני אדם רק מקבלים שכר על מעשיהם הטובים ועונש על מעשיהם הרעים. ועל כך נאמר: "רבות מחשבות בלב איש ועצת ד' היא תקום". ההיסטוריה מלמדת כי במקרים רבים, בני אדם ואפילו ארגונים וממשלות עשו מאמצים בלתי רגילים להשיג תוצאה מסוימת, ובדומה לעכבר, דווקא הדברים שעשו יצרו בדיוק את ההפך. ניתן לראות זאת באופן מוחשי במקרים בהם משהו מחליט לרדוף את זולתו. מסתבר שלפעמים עצם הרדיפה יוצרת זרקורים סביב האדם ומביאה לציבור את עצם עונדת קיומו, ולעיתים מקנה לו אהדה רבה. האחד חושב שהוא רודף משהו ולמעשה מסיע לו, והשני חש נרדף ומסכן ואינו מבין שבעצם זה הדבר הטוב ביותר שקורה לו.

* המשפט "מעני יצא מתוק", הוא ביטוי לשינוי חיובי הנובע מעצם מציאותו של מצב שלילי. אך כמו הרבה מושגים בעברית, נעשה שימוש במקורות מבלי לרדת למורכבותם של הדברים. כי מקור הביטוי הוא סיפורו של שמשון הגיבור (שופטים, י"ד), ודווקא משפט זה שנאמר על ידו. לא הביא שום דבר טוב, אלא מלמד גם על תהפוכות החיים, ועד כמה אין לכן אנוש מושג מה תוצאות פעולותיו. בדרך לעיר תמנה פגש שמשון בכפיר אריות, וישעשהו כשסע את הגדי. לאחר מכן התמקמה בגוויית האריה כוורת דבורים, ושמשון רדה ממנה דבש. במשנת התנוחה חד שמשון חידה לפלשתים: "מה אוכל יצא מאוכל מעני יצא מתוק" – כאשר פתרון החידה היה שמאריה הקרוי "עז", "יצא מתוק" – "דבש". הוא הבטיח 30 חליפות נגדים לפותרים נכונה. כעת תראו לאמה הובילה החידה הפשוטה הזו: הפלשתים, שלא הצליחו לפתור את החידה, איימו על אשת שמשון שישרפו את בית הוריה אם לא תגלה להם את פתרון החידה. זו הצליחה לחלץ משמשון את התשובה וגילתה את פתרון החידה לבני עמה. כדי לשלם את חובו, הגיע שמשון לאשקלון ולקח בכוח את חליפותיהם של שלושים פלשתים. כאן החלה מלחמה של ממש. האשה חזרה לביתה בהוראת אביה, שמשון בתגובה לכך 300 שועלים, קשר לפידים לזנבותיהם, שילחם בשדות פלשתים והבעיר את כל יבולם. הפלשתים נקמו על ידי שריפת האשה ואביה, וכתגובה היכה אותם שמשון "שוק על ירך". הפלשתים לכדו אותו בערמה, אך שמשון השתחרר ללא קושי מהכבלים, מצא להי חמור והיכה באמצעותה אלף פלשתים. לאחר מלחמה עקובה מדם מצליחים הפלשתים בערמה להבין את סוד כוחו – שערו הארוך, גוזזים אותו, מנקרים את שתי עיניו וחוגגים את לכידתו ברוב עם, במקדש דגון, שאילו הביאו את שמשון העיוור והמושפל.

שמשון נושא תפילה: "זכרני נא וחזקני נא אך הפעם הזה, האלוקים, ואנקמה נקם אחת משתי עיני מפלשתים". לאחר מכן לפת את העמודים וקרא: "תמות נפשי עם פלשתים" (שם, ט"ז כ"ח-ל), והמבנה קרס על כל החוגגים. ויהיו המתים אשר המית כמותו רבים מאשר המית בחייו."

חידה פשוטה. תראו למה היא מובילה. כעת תגידו אתם: היכול בן אנוש לדעת תוצאות מעשיו. עכ"ד. ויש להוסיף משי"כ הרב בן ציון קוק שליט"א. (גליון שואלין ודורשים בהעלותך תש"פ) חסרון הרגשה בנסים המרתחשים עמנו בכל עת. באה לא רק מחמת קרות החושים וההרגל למתרחש סביבנו עד שהנס מתפרש לטבע, אלא אף מחמת טבע האדם שלא לראות הטובה המורעפת עליו והיצר המושך את הרגשות להבחין דווקא במגרעות, וכפי שכתב מרן הגרא"ל שטיינמן (ימלא פי תהלתך - תפילה קלד) "טוב ה' לכל... כל הנבראים שמחים חוץ מהאדם שאם רק חסר לו איהו דבר, כבר הוא אינו מרוצה".

את טענת בני ישראל "זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים" יש להבין, הלא במצרים עבדו עבודת פרך נוראה והטביעו את בניהם ביאור וחלק מהילדים נקברו תחת הלבנים בקירות הבניינים ועוד צרות רבות ורעות עשו להם, ואיך הם יכולים לומר שהיה יותר טוב במצרים והם אפילו רוצים לחזור למצרים. ואף אם יש להתלונן על מצבם במדבר, מה שייך לומר "למה העליטנו ממצרים". הגרמ"ד סולובייצ'יק בשיעוריו על התורה (עמ' קכב) מיישב כי טבעו של האדם נמשך לראות רק מה שחסר לו עתה ובוהו מצטמצמת כל ראייתו, אבל כל מה שהיה חסר לו פעם ועתה כבר לא חסר לו הוא שובח, כן הוא טבע האדם אם אינו עובד על עצמו, שכן האדם במידותיו הטבעיים הוא גרוע אפילו מן הבהמה.

כדי לבאר זאת, מפליג בזכרונותיו למוראות השואה מהצר המציק בתיאור נפלא: "זכרני מומן המלחמה שהגרמנים היו בעיר בריסק והיה פחד מוות, מי שלא היה במצב כזה לא יכול להבין את ההרגשה הזו שהחיים אינם בטוחים אפילו לרגע אחד, כמש קיום הקללה (דברים כח, טו) "חיידך תלויים לך מנגד", כי הגרמנים היו הורגים בלא דין וחשבון והרבה יהודים שהלכו ברחוב נהרגו בלי שום סיבה. אז היתה המחשבה של כל אחד מאתנו שרק יעזור הקב"ה שלא יהיה לנו את הפחד מוות הזה, ונהיה מאושרים אפילו בלחם יבש ומים, ויותר מזה לא נצטרך כלום.

אחר כך עברה העיר לידי הרוסים וזכרני שבימים הראשונים הגיעה הרגשה של אושר לאנשים, שהרי ירדה סכנת המוות ומעתה כל מה שיהיה זה טוב. אולם מיד לאחר מכן התחילו הצרות של הקומוניסטים שרוקנו את כל החנויות והיה מחסור נורא וכל מי שרצה לחם או סוכר או נפט היה צריך לעמוד בתור של שעות, לפעמים משתיים בלילה עד שמונה בבוקר. והנה כבר לאחר זמן קצר נשכח שפעם היו בסכנת מוות וכבר לא הרגישו מאושרים מזה, רק חשבו על הצרה הגדולה של המחסור והרגישו שבאו מים עד נפש ואי אפשר לחיות כך. אחר כך שכבנו מאודסה לאיסטנבול וראינו חנויות שאפשר לקנות בהם כל מה שרוצים, הרגשנו מאושרים שהנה אפשר לקנות מה שרוצים ומה צריך יותר, אבל גם הרגשה זו היתה רק לכמה ימים.

כיון שכך טבע האדם לראות תמיד מה שחסר לו עתה, ואילו את מה שהיה חסר לו פעם וקעת רווח לו אינו מרגיש וממילא אף פעם הוא לא מרוצה ומלא סיפוק, כיון שאינו רואה את כל החסרונות שנתמלאו לו אלא רק מה שחסר לו. וכפי שכעת שוכבים בבתי חולים אנשים מחוסרי ידיים או רגליים או עם ריאות שלא מתפקדות וכדו' כל אחד ויטוריו, ואם נתעניין מה משאלתם, הם יאמרו שכל רצוננו הוא שאם רק נוכל ללכת ברגלנו ולהשתמש בהם ולנשום כמו שצריך נהיה מאושרים ולא נצטרך יותר כלום כיון שזה מה שחסר להם עתה.

אבל אם נתקיים בקשתים ויכולו ללכת ולנשום כאחד האדם, הרי לאחר תקופה קצרה כבר ירצו רק פרנסה טובה ודירה לגור וכו'... כי מי שיש לו מנה רוצה מאתיים והקנאה התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם (אבות ד, כא), ונכלל בזה גם שמוציאים את האדם מהעולם הזה שאין לו שמחת חיים ולא סיפוק, כפי שיש עשירים שיש להם מספיק כסף בשביל לחיות הם וכל זרעם עד סוף העולם ברווח, ולמרות זאת הם לא בשמחה ולא מרוצים ממה שיש להם, ורואים תמיד רק מה שחסר להם.

אכן אם האדם היה חושב על זה שהוא בריא ושומע רואה ומדבר והולך על רגליו ולא חסר לו כדי מחייתו, כבר היה שמח בחלקו ומלא בשמחת חיים, וממילא היה עובד את ה' ולומד כראוי. אבל האדם מושהת במידותיו ואף פעם אינו שמח בחלקו ואף כשיש לאדם די סיפוקן ולא חסר דבר תמיד בצער ובהרגשת מחסור, כיון שלאחרים יש יותר ומחמת זה הוא עובד וטורה להשיג עוד ועוד מצרכי העולם הזה, ומחמת זה גם נשכח ממנו כל ענין העולם הבא". אכן ללא עבודה מושכלת ירגיש האדם תמיד חוסר סיפוק ושמחה, אמנם הדרך לרכוש את המידה הטובה להתבונן לפחות פעם ביום בטובה אחת שניתנה לו, ויודה על כך בתפילה באמרו "טוב ה' לכל" וכעוד מקומות רבים. ברם, ההתבוננות בטובות לא באה להפחית מהתלונות אלא להסיט את המבט אל הטובות ולא לבטל חלילה את המעלות בגלל חסרון אחד.

חיוק בהכרת הטוב משנה את כל מהות האדם לחיי אושר המשפיעים עליו ועל כל הסביבה, ומתוך שכמים הפנים לפנין כן לב האדם לאדם (משלי כו, יט) ישיבו לו כולם שמחה ואהבה וחיייו יהיו מאושרים באלף מונים. עכ"ד מדברי הרב בן ציון קוק שליט"א.

הרב חיים בן חמו שליט"א

"והאספסוף אשר בקרבנו התאוות תאוה" ... "ויאמרו מי יאכילנו בשר" וכו' (יא' ד-ו)
שואל רש"י וכי לא היה להם בשר? והלא כבר נאמר (שמות יב-לה) "וגם ערב רב עלה אתם וצאן ובקר?" ואם תאמר אכלום, הרי בכניסתם לארץ נא' (במד' לב-א)
ומוקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאוד, ומשיב רש"י, אלא שמבקשים עליה.
ונעמוד על מספר שאלות:

הרי במן היו כל הטעמים כולל טעם בשר? ומה טיבה של בקשה מוזרה זו בשר גשמי דווקא? גם לא מובנת תשובתו של משה (יא-כב) "הצאן ובקר ישחט להם ומוצא להם" האם משה חלילה מטיל ספק ביכולת ה' לספק להם בשר? העם מעלה זיכרונות ואומר (יא-ה) "זכרנו את ההגה אשר נאכל במצרים חנים", שואלים חז"ל תבן לא נתנו להם, הגים קבלו בחינם?? ועוד יש להבין לאחר שיצאה בהם יד ה' ונענשו כתוב (יא-לד) "ויקרא את שם המקום ההוא קברות התאוה כי שם קברו את העם המתאוים", אם קברו שם את המתאוים היה לכאורה נכון יותר לקרוא למקום קברות המתאוים ולא קברות התאוה? טענות אלו של דור המדבר מדברים על מרד וכפיות טובה, ברמה שקשה להבין אותה איך יורדים מאגרא רמא לבירא עמיקתא כ"כ מהר? בל נשכח מדובר בדור דעה, דור שראה במו עיניו את קריעת ים סוף, מחזה שעליו נאמר ראתה שפחה על הים מה שלא ראה גדול הנביאים יחזקאל, דור מקבלי התורה, מעמד בו שמעו קול אלוקים מדבר מתוך האש, הייתכן, שדור מכובד זה יעשה הפגנות וינופף בשלטים בהם כתוב אנו ומתגעגעים לבצל לשום לאבטיחים או בשר? ננסה לדמיין שגדול הדור עושה הפגנה על כך שהוא רוצה בשר?
אלא ה' בחכמה יסד ארץ, ובעולם בו אנו חיים מי שמחליט אם פעולותיו הגשמיות ישארו גשמיות או יהיו רוחניות הוא האדם, כגון: אדם יכול לאכול בשר וזה יחשב לו כעין קורבן לה'; ושולחנו יכול להיחשב כמזבח, "זה השולחן אשר לפני ה'", ומה שהמלאכים אינם אוכלים ושותים זה לא מפני שהם בדרגה גבוה יותר מהאדם, ההיפך כותב הסבא מסלבודקא (אוה"צ ב-קכד) אלא מפני שאין ביכולתם להפוך דבר גשמי לרוחני, ורק אותם שלושה מלאכים שבאו אל אברהם אבינו וזכו להתעלות בהשראתו של אברהם לדרגה ויכולת לתקן מאכל גשמי, אכלו ממה שאברהם נתן להם.

והנה דור המדבר נחשבים ככרייה חדשה וכתניוק שנולי, שהרי זה לא מזמן יצאו ממצרים ונכנסו בעול תורה ומצוות, ולכן מן הראוי שיקבלו עזרה וסיוע והכוונה משמים כמו שמקבל ילד קטן מהוריו על מנת לחנך ולעצב אותו בבחינת "חנוך לנער על פי דרכו כדי שגם כשיזקין לא יסור ממנה" וכדי שעם ישראל יהיה "אור לגוים" הקב"ה התנהג אתם כמו אב המתנהג עם בניו, וכמו שאנו מבקשים מהקב"ה "רחמנו כרחם אב על בנים", ולא כמו אם שהיא רגשית ובאהבתה היתרה היא יכולה לגרום לעיוותים שקשה לתקנם, ועל זה רמזו את הפסוק (איכה ד-י) "נשים רחמניות בשלו ילדיהן".

וכותב על כך רבי ישראל מסלנט, רב המלמד תלמיד, והתלמיד לומד ומתקדם ועולה במעלות התורה והיראה זה מסב נחת ועונג לרב, ואט אט הרב מתקשר אליו עד שמחשיבו ממש כבנו, ואם לאותו רב יש בן שלא בדיוק הולך בדרכו של האב, ונשאל את הרב את מי אוהב יותר? יתכן בהחלט שהרב יאמר את התלמיד, אבל ממשך הרב וכותב מה יהיה אם התלמיד והבן יהיו בסכנה, כגון שפרצה דליקה בחדר בו נמצאים הבן והתלמיד, בוודאי שהרב ירוץ להציל את בנו קודם, וההסבר שבאותם רגעים לא השכל עובד אל הרגש וברגש האב יותר קשור לבן, אבל בימים שבשגרה האב מחזיק בידו זוג מקלות האחד "מקל נועם" והשני "מקל חובלים", ובשניהם עליו להשתמש ובהתאם לצורך, כך נהג הקב"ה עם עם ישראל, נשא אותם על כנפי נשרים, הולך אותם בהכוונת עמוד ענן ביום, ועמוד אש בלילה, ממש כמו שמתנהגים עם ילדים קטנים, האכיל אותם את המן שנספג בגופם וטעמו כצפיחית בדבש, כמו מאכל של ילדים, השקה אותם מבארה של מרים, ומאידך כאשר הם חטאו הענישם מיד ללא רחמים, ממש כמו שמענישים ילד קטן כדי ללמדו להתרחק מהאיסור, כך היה כמעשה העגל, במראוננים, במרגלים, כמעשה קורח, כבעל פעור, והנהגה זו הייתה לטובתם כדי שלא ישתרשו בהם חטאים אלו, ומתוך שלא לשמה יבואו ל-לשמה, וההרגל נעשה טבע.

אך בני ישראל שאמנם היו בתחילת הדרך הרגישו שהם כבר לא ילדים, ורצו יחס של גדולים העומדים ברשות עצמם, כך שהם ראו במן ובענני כבוד וכו' כמו בוגר שמביאים לו צעצוע של ילד קטן שהוא נפגע מכך וזועק "אני לא ילד קטן!" כך בני ישראל אמרו "נפשנו קצה בלחם הקלוקל" המן מתאים לקטנים הסמוכים על שולחן אביהם, אבל אנחנו כבר גדולים, ולכן, "מי יאכילנו בשר" אלא מאי בכשר יש תאוה, אנחנו נתמודד עם התאוה ונכבוש אותה, ולכן הפסוק מדגיש "התאוות תאוה" כלומר התאוה לבשר שיש בו מצב של תאוה, מה שלא היה להם כל זמן שאכלו את המן, כי המן היה מזון רוחני לגמרי, כלומר הם חיפשו את "כוח האתגר" וההתמודדות, ולכן אמרו "ועתה נפשנו יבשה בלחם הקלוקל" כי זיכך הנפש נעשה ע"י התמודדות ומאחר ובמן אין התמודדות הרי שנפשנו יבשה.

בקשתם זו דומה לחטאו של אדם הראשון, שעליו נאמר שעבר עבירה לשמה, כי לפני שהוא אכל מעץ הדעת לא ידע להבחין בן טוב לרע, היה דומה למלאך העושה רצון בוראו ללא בחירה, כי לא הייתה לו דעה או רצון לעשות אחרת, והתאוה לאכול מעץ הדעת הייתה לשם שמים, כדי לכבוש מכוז בחירתו את היצר, ובכך להגיע אל השלמות האמיתית, כמו שכתוב "וגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך".

אולם משה בעיניו הטהורות ראה סכנה בבקשתם, ובפרט שהיו בניהם כאלו שביקשו תאוה ממש, לכן אמר משה "הצאן ובקר ישחט להם ומוצא להם" לא שאין חלילה יכולת לקב"ה לספק להם בשר, אלא מי שמבקש תאוה מה שיתנו לו הוא לא יהיה מרוצה, ותמיד יחפש משהו אחר, כי התאוה היא מידה שלעולם אי אפשר להשביעה, וככל שהאדם רץ להשיגה היא מתעצמת ובורחת ממנו, כדבריהם "יש לו מנה רוצה מאתיים, מאתיים רוצה ארבע מאות" ובמצב זה היה צורך לקבור את התאוה, ואיך זה נעשה ע"י שהמתאוים מתו והנשארים למדו מה כוחה של התאוה, ומה מסוכנת היא ובהתרחקותם ממנה קברו אותה.

התודה והברכה למועצה הדתית אשדוד על עזרתם האדיבה בהוצאת ספר "למעשה על מגילת אסתר מהזו"ב" והכל בכדי להגדיל תורה ולהאדירה ולעמוד בראשה הרב עובדיה דהן שליט"א שנודע בנועם הליכותיו ומידותיו ואהבת התורה שיוקדת בליבו ..

להשיג את הספר ולתגובות על המאמר לפנחס זריבב 0583271323 או בדוא"ל p0583271323@gmail.com